Bijlage – Achtergrondinformatie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdregio West-Brabant West

Samenwerking in de regio

In de regio West-Brabant West werken negen gemeenten al meer dan tien jaar samen aan jeugdzorg: Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert. In deze periode is een manier van werken opgebouwd waarin gemeenten samen jeugdzorg inkopen, afspraken maken met aanbieders en waar nodig samen beleid ontwikkelen. Deze samenwerking functioneert goed en zorgt ervoor dat kinderen, jongeren en gezinnen passende hulp kunnen krijgen, ook bij complexere problemen. Door het ministerie van VWS is onze regio dan ook aangemerkt als een 'robuuste regio', waarin voorzien is in de benodigde randvoorwaarden voor een goede samenwerking.

Waarom een Gemeenschappelijke Regeling?

De landelijke overheid heeft besloten dat gemeenten hun samenwerking op het gebied van jeugdzorg moeten versterken en officieel moeten vastleggen. Dit komt doordat het gebruik van jeugdzorg blijft toenemen en de kosten onder druk staan. Daarom is in de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn om regionaal samen te werken en deze samenwerking te regelen in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Dit betekent dat gemeenten niet meer zelf kunnen kiezen óf zij regionaal samenwerken. Zij zijn verplicht om dit te doen en om dit juridisch vast te leggen in een Gemeenschappelijke Regeling. Voor alle regio's geldt dat deze regeling uiterlijk op 1 januari 2027 in werking moet zijn. Ook kunnen gemeenten niet bepalen met welke andere gemeenten zij samenwerken; de regio-indeling is wettelijk vastgelegd. Dat is voor ons de regio West-Brabant West

Van bestaande samenwerking naar formele afspraken

In West-Brabant West wordt al langere tijd samengewerkt. De Gemeenschappelijke Regeling betekent daarom geen nieuwe samenwerking, maar een volgende stap. Wat verandert, is dat de bestaande samenwerking nu officieel wordt vastgelegd in een duidelijke structuur met afspraken over taken, verantwoordelijkheden en besluitvorming. Daarmee wordt de samenwerking steviger en toekomstbestendig ingericht. Binnen de wettelijke verplichting tot regionale samenwerking zijn verschillende vormen mogelijk. In de regio West-Brabant West is gekozen voor een Gemeenschappelijke Regeling in de vorm van een openbaar lichaam.

Deze vorm past het beste bij de aard van de gezamenlijke taken, zoals de inkoop en organisatie van specialistische jeugdzorg. Deze taken vragen om eenduidige aansturing, gezamenlijke besluitvorming en duidelijke afspraken tussen gemeenten. Het openbaar lichaam biedt hiervoor de juiste mogelijkheden. Tegelijk betekent deze keuze dat gemeenten samen verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van deze taken

Wat doet de Gemeenschappelijke Regeling?

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) richt zich op de organisatie van specialistische jeugdzorg. Dit is hulp voor kinderen en gezinnen met meer ingewikkelde problemen, waarvoor specifieke kennis en voorzieningen nodig zijn.
Binnen de GR regelen gemeenten samen de inkoop van deze zorg, maken zij afspraken met aanbieders en volgen zij de kwaliteit en resultaten. Door dit gezamenlijk te doen, kunnen gemeenten ervoor zorgen dat deze zorg beschikbaar blijft en goed wordt georganiseerd.

Wat blijft de gemeente zelf doen?

De gemeente blijft verantwoordelijk voor de ondersteuning dichtbij huis. Inwoners kunnen nog steeds bij hun eigen gemeente terecht voor hulp en begeleiding. De gemeente zorgt voor de toegang tot jeugdzorg, biedt ondersteuning in de wijk en werkt aan het voorkomen van problemen. De Gemeenschappelijke Regeling verandert dit in basis niet. Voor inwoners blijft de ondersteuning dus dichtbij en herkenbaar.

Wat betekent dit voor de gemeenteraad?

De gemeenteraad blijft een belangrijke rol houden bij de jeugdzorg. De raad wordt gevraagd om toestemming te geven voor deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling. Daarmee wordt de bestaande samenwerking formeel vastgelegd, zoals de wet dat verplicht stelt. De keuze waar de raad voor staat, gaat dus niet over óf er regionaal wordt samengewerkt, maar over het vastleggen van de manier waarop deze samenwerking wordt georganiseerd. De gemeenteraad heeft hierbij beperkte keuzevrijheid. De wet verplicht gemeenten om regionaal samen te werken. De beslissing van de raad gaat daarom vooral over de wijze waarop deze samenwerking wordt vormgegeven en vastgelegd.

Ook na deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling blijft de gemeenteraad betrokken. De raad blijft verantwoordelijk voor het lokale jeugdbeleid en voor de ondersteuning dichtbij huis. Daarnaast houdt de raad zicht op de regionale samenwerking via de gebruikelijke momenten, zoals de behandeling van de begroting, jaarstukken en belangrijke ontwikkelingen binnen de GR. Op deze manier houdt de raad invloed op de hoofdlijnen en kan zij blijven sturen waar dat nodig is, terwijl de uitvoering van de specialistische jeugdzorg gezamenlijk wordt georganiseerd.

Ontwikkelingen om rekening mee te houden

De vraag naar jeugdzorg neemt toe en de kosten staan onder druk. De samenwerking binnen de GR helpt om hier beter gezamenlijk op te sturen, maar voorkomt niet automatisch verdere kostenstijgingen. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt in de uitvoering.

Planning

De gemeenteraad wordt in het najaar van 2026 gevraagd een besluit te nemen over deelname aan de GR. Na toestemming van de raad kunnen de colleges de regeling aangaan. Daarna wordt de regeling vastgesteld en bekendgemaakt en treedt de regeling op 1 januari 2027 in werking. Tegelijkertijd werken de gemeenten samen aan de verdere voorbereiding, zodat de nieuwe organisatie per 1 januari 2027 gereed is om de taken uit te voeren.

Kort samengevat

Gemeenten werken al jaren samen aan jeugdzorg. Op basis van landelijke wetgeving zijn zij nu verplicht om deze samenwerking officieel vast te leggen. Met de GR Jeugdregio WBW wordt bestaande samenwerking formeler en steviger. Daarmee blijft specialistische jeugdzorg beschikbaar en wordt deze op een duidelijke en toekomstbestendige manier georganiseerd.